

Одбор извршних директора ММФ-а окончао је прво разматрање stand-by аранжмана са Србијом и повећао финансијску подршку на 2,9 милијарди евра

Саопштење бр. 09/169
15. мај 2009.

Одбор извршних директора Међународног монетарног фонда (ММФ) окончао је данас прво разматрање резултата Србије по основу stand-by аранжмана и одобрио повећање финансијске подршке ММФ-а на 2,62 милијарде специјалних права вучења (око 2,942 милијарде евра, или око 4 милијарде америчких долара), што представља 560% квоте Србије, односно скоро 10% њеног БДП-а. Одбор је такође продужио stand-by аранжман за годину дана, до половине априла 2011. године. Ове одлуке омогућавају да се одмах повуче 701,55 милиона специјалних права вучења (око 788 милиона евра). Одбор је такође одобрио одлагање испуњења фискалног критеријума извршења предвиђеног за крај марта 2009. године.

У условима значајнијег утицаја глобалне финансијске кризе од очекиваног, ревидирани аранжман обезбедиће подршку економском програму Владе. Иницијални петнаестомесечни stand-by аранжман у износу од 350,8 милиона специјалних права вучења (око 394 милиона евра) одобрен је 16. јануара 2009. године (видети Саопштење број 09/12).

Од када је иницијални stand-by аранжман договоран крајем 2008. године, спољно и финансијско окружење Србије — као и у великом делу источне Европе — нагло и знатно се погоршало: трговински токови, производња, домаћа тражња, а нарочито фискални приходи сада знатно заостају у односу на почетне пројекције. Штавише, изненадно успоравање нето прилива капитала вероватно ће довести до повећања јаза у спољном финансирању у периоду 2009–11, пројектованог у износу од око 3,5 милијарде евра (11,5% БДП-а), упркос пројектованом брзом смањењу великог дефицита текућег рачуна.

У циљу заштите економске стабилности у значајно погоршаном окружењу, власти су ревидирале своју стратегију у три кључна погледа:

- повећан је циљани фискални дефицит за период 2009–10, али предузимају се и додатне мере фискалног прилагођавања — углавном у вези са текућом потрошњом;
- главне матичне стране банке добровољно су се обавезале да одржавају кредитну изложеност према Србији и обезбеде адекватну капитализацију својих супсидијара;
- власти су затражиле додатну финансијску подршку од међународних финансијских институција и Европске уније ради покрића пројектованог јаза у спољном финансирању у периоду 2009–11 године.

Након дискусије Одбора извршних директора о Србији, господин Мурило Португал, заменик генералног директора и вршилац дужности председавајућег, рекао је:

„Негативни ризици који су наглашени пре неколико месеци на почетку спровођења економског програма подржаног закључењем stand-by аранжмана са ММФ-ом из

предострожности, сада постају стварност. Светска економија је у рецесији, те су извоз и увоз Србије нагло опали, а токови капитала значајније пресушили. Будући изгледи су значајно погоршани, а и даље су изложени негативним ризицима. Привредна активност ће вероватно успорити ове године, са ограниченим изгледима за опоравак током 2010. године.

Позитивно се оцењује појачана стратегија власти за суочавање са овим новим изазовима, која заслужује даљу подршку међународне заједнице. Што се ММФ-а тиче, значајно се појачава финансијска помоћ у оквиру stand-by аранжмана да би се ублажиле последице негативних кретања привреде. Снажно спровођење договореног програма од стране власти, пружа уверење да ће Србија превазићи тренутне потешкоће.

Већи предвиђени фискални дефицит за период 2009–10 године уравнотежиће циљ да се избегне претерано проциклична фискална политика са потребом за прилагођавањем нижим приходима, како се привреда буде опорављала у средњем року. Убудуће ће многе краткорочне мере прилагођавања морати да буду замењене трајним фискалним реформама како би се побољшала ефикасност јавног сектора. Од кључног значаја ће бити спровођење договорених мера фискалног прилагођавања. Подстичемо власти да строго воде рачуна о планирању расхода и готовине како би се избегло нагомилавање дугова код потрошње, а истовремено заштила социјална давања.

Државни програм подршке финансијском сектору треба да допринесе јачању финансијске стабилности. После успешног координационог састанка за финансијски сектор, све матичне стране банке које су присуствовале том састанку добровољно су прихватиле обавезу да ће задржати своју изложеност према Србији и обезбедити да њихови субвенцијари буду добро капитализовани и ликвидни, као и да ће учествовати у планираном „стрес тесту“. Слично обавезивање очекује се и од других банака, док се од домаћих банака очекује да се обавезу на олакшавање реструктурирања кредита привреди и становништву. Овај план истовремено нуди подстицаје банкама које у њему учествују.

„Монетарна политика и даље треба да буде усредсређена на инфлацију. Имајући у виду још увек високу стопу инфлације, власти морају да наставе са опрезношћу како би се обуздала инфлаторна очекивања.

Неопходно је предузети дуго одлагане структурне реформе. Иако светска финансијска криза није повољан тренутак за приватизацију, посебну пажњу треба посветити припреми јавних предузећа за учешће приватног капитала и поједностављивању прописа у вези са пословањем“, рекао је господин Португал.

Република Србија: Изабрани економски и друштвени показатељи, 2006–10^{1/}

	2006	2007	2008	2009	2010
				Процена	Пројекција
				Пројекција	Пројекција
	(Промене у процентима, уколико није наведено другачије)				
Економски раст, цене и тржиште рада					
Реални БДП	5,2	6,9	5,4	-2,0	0,0
Реални БДП, искључујући пољопривреду	6,0	8,8	5,0	-2,2	0,0
Реална домаћа тражња (апсорпција)	6,2	11,5	5,9	-5,6	-4,6
Потрошачке цене (на крају периода) ^{2/}	6,6	11,0	8,6	10,0	8,0
	(у процентима БДП-а)				
Јавне финансије					
Приходи	43,8	42,4	40,9	39,5	38,3
Расходи	45,4	44,2	43,4	42,5	40,9
Фискални биланс	-1,6	-1,9	-2,5	-3,0	-2,5
Бруто дуг	42,6	33,3	31,6	34,8	37,8
	(12-месечна промена на крају периода, у процентима)				
Монетарни сектор					
Новчана маса М1	37,1	25,3	-3,8	-19,2	34,1
Новчана маса М2	38,4	44,5	9,6	0,1	19,5
Домаћи кредити недржавном сектору	17,1	36,9	35,0	11,0	15,7
	(у процентима БДП-а, уколико није наведено другачије)				
Платни биланс					
Биланс текућег рачуна	-10,1	-15,5	-17,1	-13,0	-10,1
Извоз робе	21,8	21,6	21,6	19,1	20,4
Увоз робе	42,9	44,1	43,9	36,6	34,8
Трговински биланс	-21,2	-22,5	-22,3	-17,5	-14,4
Биланс капиталног и финансијског рачуна	31,7	17,9	12,4	3,2	8,1
Спољни дуг (на крају периода)	63,3	60,2	63,6	76,3	85,6
<i>од чега:</i> Спољни дуг приватног сектора	36,0	39,5	45,0	47,0	52,6
Бруто девизне резерве	8,7	9,5	8,1	7,9	8,4
(у милијардама евра)					
(у месецима будућег увоза ГНФС-а, односно робе и нефакторских услуга)	6,6	6,3	7,0	6,9	7,5
Девизни курс (динар/евро, просек за посматрани период)	84,2	80,0	81,5
Реални ефективни курс (просечна годишња промена, у процентима; + означава апресијацију)	6,6	7,2	5,8
Друштвени показатељи					
БДП по глави становника (2008): 6.782 УСД. Стопа сиромаштва (граница сиромаштва 5 УСД на дан, 2007): 6,6%.					
Стопа незапослености (2008): 14%.					

Извори: надлежни органи Републике Србије и процене и пројекција запослених у ММФ-у.

^{1/} Искључујући Косово (са изузетком спољног дуга).

^{2/} Цене на мало до 2006.

